

Pannóniai Albizottság 2005. október 25.

MTA Magyar Rétegtani Bizottság Pannóniai Albizottság

JEGYZŐKÖNYV

a Pannóniai Rétegtani Albizottság 2005. október 25-i üléséről.

Az ülés helyszíne: MGSZ Tárgyalóterem, I. emelet, Budapest Stefánia út 14.

Résztvevők: Gyalog László, Jámbor Áron, Juhász Györgyi, Lantos Miklós, Magyar Imre, Müller Pál, Radócz Gyula, Szegő Éva, Szentpétery Ildikó, Szurominé Korecz Andrea, Tóthné Makk Ágnes

Kimentették magukat: Bérczi István, Pap Sándor, Fogarasi Attila, Sztanó Orsolya, Korpásné Hódi Margit, Lemberkovics Viktor, Révész István, Sütőné Szentai Mária

Az ülésen a következő napirendi pontok kerültek megtárgyalásra:

1. Néhány szó a 2005.évi RCMNS Kongresszus hazai tanulságairól.
2. Az MRB szeptemberi ülésének rövid összefoglalása
3. A pannon nevezéktan problémája, aktualizálása
4. A litosztratigráfiai táblázatot és a rövid leírásokat tartalmazó kiadvány újraserkesztése és kiadása
5. A Magyarország litosztratigráfiai alapegységei kötetek szerkesztése és kiadása
6. Titkárválasztás

1. Néhány szó a 2005. évi RCMNS Kongresszus hazai tanulságairól.

- Juhász Györgyi röviden ismertette az RCMNS kongresszus tanulságait

- Számunkra a kongresszus fő tanulsága a pontusi emelet korának problematikája volt. Több helyen folynak kutatások a pontusi korának pontos meghatározására vonatkozóan (Dáciai medence, Horvátország, stb.), és ez mindenütt másnak adódott. A legújabb őslénytani kutatások alapján egészen fiatal és rövid időszakot tesz ki a pliocén-miocén határ környékén. A vizsgálatok alapján világossá vált, hogy a pontusi nem alkalmas korrelációra, más jelent Pannon-medencén belül és kívül. Ebből adódóan osztrák részről felvetődött, hogy jobb lenne a használatát mellőzni a Pannon-medencében, és helyette a pannon nevet használni. A horvátok is támogatták ezt az indítványt, jelezve, hogy az ő emeleteik is lehetséges, hogy fáciest jelölnek. Magyar részről természetesen egyetértettünk ezzel.

- Szorosabb együttműködésben állapotunk meg a szomszédos országokbeli szakemberekkel. Az osztrák kollégákkal megegyeztünk egy jövő évi találkozóban.

- A következő RCMNS Pármában lesz 2009-ben. Időszaki konferencia szervezési jogát kapta Horvátország, így ott 2 év múlva a Pannon-medence rétegtana áll majd a középpontban. Pontos időpont még nem ismert.

2. Az MRB szeptemberi ülésének rövid összefoglalása

- A bizottság elnöke ismertette az MRB ülésen elhangzott napirendi pontokat és annak jegyzőkönyvét rendelkezésre bocsátotta. Az albizottsági ülés további napirendi pontjai ehhez igazodnak.

3. A pannon nevezéktan problémája, aktualizálása

- A pannon nevezéktan kérdése évtizedek óta megoldatlan, van globális, regionális (K-i Paratethys) és lokális skálánk. A litosztratigráfiai táblázatot és a rövid leírásokat tartalmazó kiadvány újraszerkesztése vetette fel annak igényét, hogy a "fejléce" megújuljon. Az albizottság elnöke ennek érdekében előterjesztett egy javaslatot, amelyet a bizottság megvitatott, és módosításokkal az alábbi megegyezés született.

- Használható táblázatot szeretnénk látni, jól definiálható, világos tartalommal.

- A táblázat első oszlopában a globális skála szerinti Felső-miocén - pliocén szerepeljen.

- A cél érdekében és az előzmények (legújabb regionális kutatások, ld. fentebb) ismeretében a bizottság elfogadta, hogy a korábbi, vagyis a K-i Paratethys regionális emeleteket töröljük a nevezéktanunkból. A táblázatban azonban javasolt feltüntetni "régii regionális" cím alatt.

- Egyhangúlag elfogadásra került, hogy regionális nevezéktan alatt a "pannóniai s.l." szerepeljen, ezzel jelölve a Felső-miocén-pliocén képződményeket. Mivel a pannon képződményeken belül nincs jól definiálható határ, vagyis sem a korábbi alsó - felső-pannon határ, mint időhatár, sem a pliocén - miocén határ nem megfogható, nincs olyan esemény, amivel lehatároljuk, a pannóniai s.l. további bontását idő értelemben mellőzzük.

- Előtérbe kellene kerülni a formációcsoportok használatának, ezért a Peremartoni és Dunántúli Formációcsoportokat előre kell hozni a fejlécben, idézőjelesen vagy lábjegyzetben megemlítve, hogy ezek felelnek meg a korábbi nevezéktanban elterjedt, litosztratigráfiai értelemben vett „alsópannon” és „felsőpannon” kifejezéseknek, hiszen ez több tízezer fúrás dokumentációjában így szerepel.

- Magyar Imre felvetette igényét egy háromosztatú felbontásnak formációcsoport szinten a távolabbi jövőben, amely a biofácies szinten könnyítené a munkát számukra, mint tavi, partközeli és folyóvízi képződmények. Ezt a bontást most is el lehet érni azzal, hogy a tavi képződményekre a formációcsoport nevet (Peremartoni), míg a partközeli-parti

képződményekre az Újfalui, a folyóvízi képződményekre pedig a Zagyvai Formációk nevét alkalmazzuk. Persze a képet rontja, hogy a peremi formációnevekkel is meg kell küzdeni.

- Ismételten felmerült a szakmai kérdés, hogy tó volt-e a Pannon-medence, vagy beltenger. Ismét nem sikerült megegyezésre jutni. Jámbor Áron felvetése, hogy meg kell tudnunk különböztetni a Balaton méretű kis tavaktól a Pannon-medencét, jogos igény. Javaslatában azonban, hogy a nyíltvízi képződményeket nevezzük beltengerinek, a partközeliakat pedig tavinak, egyelőre nem került megvitatásra.

4. A litosztratigráfiai táblázatot és a rövid leírásokat tartalmazó kiadvány újraserkesztése és kiadása

- A kiadvány újryomtatása 2006-ban megtörténik, ehhez a táblázatok és formációleírások aktualizálása ajánlatos lenne március közepéig.

- Most is külön oldalon szerepeljen a Pannon, jelentőségére tekintettel. Az oldal tetején „Felső-miocén - pliocén” szerepeljen, alatta zárójelben (vagy nem) „Pannóniai s.l.”

- A fejléccet és formációcsoportokat illetően az előző napirendi pontban megegyezés történt.

- A formációk tekintetében bonyolultabb a helyzet. Időközben elfogadásra került jó néhány formáció és tagozat. Felmerült a kérdés, bekerüljenek-e az új kiadványba, és ki írja le őket? Célszerű lenne, ha bekerülnének, és minden esetben az előterjesztőnek kellene leírni, hiszen ő ismeri. Gyalog László elmondta, hogy ezek leírásra kerültek a 2002. évi MÁFI Évi jelentésben, Gyalog - Budai: Új javaslatok... címmel.

- Juhász Gy. javaslatot tett a Bükkaljai F. helyének megváltoztatására, hiszen az az Újfalui és Zagyvai F. határán van, és nem a Zagyvai fölött.

- Nagy hiányosságok tapasztalhatók a vulkanitokat illetően, részben kimaradtak, részben korukat illetően rossz helyen lettek feltüntetve. Jámbor Á. és Lantos M. ígéretet tettek arra, hogy áttekintik ezt a problémát, és megnyugtató megoldást keresnek rá.

- Gyalog L. felvetette, hogy az új nevezéktannal és fejléccel a térképi jelkulcsokat is meg kell változtatni, ami további gyakorlati problémákat vet fel. Ez azonban nem lehetett ennek az ülésnek a témája.

- A rengeteg probléma megoldására felvetődött, hogy az egyes témákban érintettek kis csoportokban próbáljanak március elejéig döntésre jutni, a javaslatokat előre összegyűjteni. Az új, vitás előterjesztéseket érvekkel, tényekkel, adatokkal alátámasztva egy előadóülés keretében tervezzük bemutatni, ahol ki-ki alátámaszthatja álláspontját március első felében. Ezt követően, március második felében újabb ülést tervezünk tartani, ahol ezeket megvitathatjuk, és elfogadásra kerülhetnek.

5. A Magyarország litosztratigráfiai alapegységei kötetek szerkesztése és kiadása

- A „Magyarország litosztratigráfiai alapegységei” c kötetek szerkesztése az albizottságok keretében történik. Két kötet évvel ezelőtt megjelent, másik három évvel készen áll, csak vitás kérdések vannak. A pénz megvan rájuk, de el fog veszni, ha sokáig húzzuk a dolgot! A Pannon kötet nagyon el van maradva. Az MRB ülésen az albizottság elnöke ígéretet tett, hogy 2006 végére megpróbálják összeállítani az anyagot.

- Az ülésen a feladatok kiosztására, ill. vállalására került sor. Juhász Gy. vállalta a medenceperemi formációk leírását, kivéve a Hansági és Nagyalföldi Formációkat. A Bükkaljai F. leírásában Radócz Gy. közreműködik. A medenceperemek formációinak leírását Jámber Á., Magyar I. vállalta, Csillag G. és Sztanó O. bevonásával. Az É-magyarországi formációkat illetően Radócz Gy. vállalt részleges szerepet Csillag G., Pentelényi L., Peregi Zsolt bevonásával, akik nem voltak jelen az ülésen. Az új formációkat illetően az előterjesztőkre hárul a feladat, hogy leírják a formációkat. A feladatkiosztás még képlékeny, és szívesen várunk további vállalásokat, segítőt.

6. Titkárválasztás

Titkárunk, Csillag Gábor 2003-ban lemondott. Az ülés jelölést tett az új titkár személyére. Két jelölés történt, Magyar Imre nem, Tóthné Makk Ágnes azonban elfogadta a jelölést. Így az ülés egyhangúan megszavazta titkárnak Tóthné Makk Ágnest.

7. További teendők

Igen sok tennivaló áll előttünk az elkövetkezőkben. Felvetődött, hogy a rengeteg probléma megoldására az egyes témákban érintettek (ld. fentebb) kis csoportokban próbáljanak március elejéig döntésre jutni, a javaslatokat előre összegyűjteni. Az új, vitás előterjesztéseket érvekkel, tényekkel, adatokkal alátámasztva egy előadóülés keretében tervezzük bemutatni, ahol ki-ki alátámaszthatja álláspontját március első felében. Ezt követően, március második felében újabb bizottsági ülést tervezünk tartani, ahol ezeket megvitathatjuk, és elfogadásra kerülhetnek.

[Dr. Juhász Györgyi](#)

elnök